

Site de tipus contingut. Indicacions per a l'elaboració dels continguts

Aquest manual és un document de suport adreçat als autors d'aquests continguts d'aprenentatge en línia (*e-learning*) de la Universitat Oberta de Catalunya, amb el qual aprendran a desenvolupar i treballar:

- Les funcionalitats generals d'un recurs d'aprenentatge (RA) en format *site* de contingut.
- L'estructura del *site* de contingut.
- Els components del *site* de contingut.
- Les pautes d'estil.
- Les característiques dels materials que s'han de lliurar.

El propòsit del manual és orientar l'autor en la seva tasca i, a la vegada, optimitzar el procés de desenvolupament i la producció posterior de cada recurs d'aprenentatge en aquest format. Els autors dels continguts dels materials han de seguir al màxim les indicacions explicades en aquest manual, incloses algunes recomanacions perquè els continguts creats siguin inclusius, respectuosos, no discriminatoris i no sexistes.

1. Característiques estructurals

Els originals presentats s'han d'ajustar a una estructura determinada. Els continguts textuais de les assignatures de la UOC s'estructuren habitualment en diferents unitats que anomenem *site* de tipus contingut. Cada *site* és un contingut textual completament independent, d'entre 10 i 50 pàgines, i es presenta per separat.

Cada *site* de contingut té l'estructura següent: l'índex i el temari desenvolupat. A més, pot tenir altres elements opcionals, com ara una introducció, un glossari, una bibliografia o uns annexos.

2. Característiques formals

Els *sites* de tipus contingut de la UOC utilitzen una sèrie de recursos didàctics que en defineixen el contingut per la seva importància o per la manera en què s'han de presentar.

En aquest sentit, cal tenir en compte un conjunt de recursos, que podem indicar en el text, que facilitaran la tasca a l'equip d'edició.

2.1. Jerarquies i vinyetes

El text ha d'estar ben estructurat. És convenient dividir els documents llargs en diferents apartats per facilitar-ne la lectura. Els recursos d'aprenentatge propis de la UOC poden tenir com a màxim quatre nivells d'apartats en cada *site*, tres apareixen a l'índex i el quart no es desplega en el menú lateral:

1. Títol de l'apartat

1.1. Títol de l'apartat

1.1.1. Títol de l'apartat

1.1.1.1. Títol de l'apartat

Recomanem que els títols dels apartats siguin com més curts millor (entorn de vint paraules), perquè es puguin adaptar als diferents dispositius de lectura que poden utilitzar els estudiants.

Les llistes amb vinyetes són recomanables per estructurar la informació. Les llistes poden tenir fins a tres nivells de profunditat (no recomanem més nivells perquè compliquen la intel·lecció de qualsevol classificació).

Formalment, l'ordre de les llistes és el següent:

1. Paràgraf de mostra per veure com queda un paràgraf en una llista.

- Paràgraf de mostra per veure com queda un paràgraf en una llista.
 - Paràgraf de mostra per veure com queda un paràgraf en una llista.

Per indicar jerarquies en el text, feu servir sempre les vinyetes automàtiques de Word. Si voleu que siguin xifres, poseu-n'hi. La jerarquitització automàtica és primer xifra, després vinyeta i finalment pic. Si només n'hi ha dues, llavors és vinyeta i després pic.

Les llistes han de dur una frase introductòria i els diversos punts han de quedar relacionats, és a dir, s'ha de poder llegir cadascun dels apartats a continuació de l'enunciat, de manera que el resultat sigui una frase entenedora i ben construïda sintàcticament.

2.2. Recursos per al tractament didàctic del text

A continuació, es dona una llista dels possibles recursos que poden contenir els *sites* de tipus contingut (poden contenir petites variacions d'estil en funció de la plantilla

triada). Els recursos no són en cap cas d'ús obligatori. És important que, com a autors, indiqueu els recursos que han d'ajudar l'estudiant a assolir els continguts d'estudi, perquè sou vosaltres els autèntics experts en la matèria.

Amb caràcter general no es recomana l'ús d'un recurs dins d'un altre (una citació dins d'un exemple, una imatge dins d'un destacat, etc.), per una qüestió d'optimització per a la visualització en diferents dispositius.

Per aquest mateix motiu, recomanem que modereu l'ús d'aquests recursos, tant en la quantitat com en l'extensió de cadascun.

Podem distingir entre contingut o text principal, contingut complementari i elements transversals.

Text principal

a. Idea clau

És un text que recull les idees clau per entendre els continguts. És una informació clau per a l'estudiant, per exemple una definició.

La idea clau hauria de ser un text curt, com els destacats que podem trobar en les notícies d'un diari (40 paraules aproximadament). Tingueu en compte que un excés d'idees clau fa que aquestes perdin eficàcia.

Aquests textos poden portar, opcionalment, un títol. El títol hauria de ser d'un màxim recomanat de 5-7 paraules.

b. Negreta

S'utilitza per destacar conceptes o paraules clau. Si voleu ressaltar frases senceres, llavors el recurs més adequat pot ser la idea clau.

Text complementari

Els textos complementaris tenen la funció de fer la lectura més amena, d'aclarir conceptes difícils o de connectar els continguts amb la realitat per mitjà de casos o exemples.

En una segona lectura del material, el *site* s'hauria de poder llegir, sense perdre'n el fil conductor, ignorant els textos complementaris.

Els textos complementaris poden ser una mica més llargs que els destacats. En aquest cas, l'extensió recomanada és entorn de les 100 paraules.

Hi ha diferents tipus de textos complementaris (més avall els expliquem tots), però no esteu limitats a aquests tipus. Si voleu posar un anunci emergent (*pop up*) amb un altre títol, ho podeu fer. En aquest cas, els títols també haurien de ser curts (entorn de 5-7 paraules). A continuació, us donem exemples de continguts complementaris.

a. Anunci emergent (pop up) o contingut complementari

És un text que amplia la idea tractada en el text principal. Conté aclariments, notes complementàries, referències bibliogràfiques, notes breus. És convenient que dugui un títol breu.

b. Exemple

Té la finalitat d'il·lustrar o exemplificar alguna idea, concepte, procediment o valoració presents en el contingut bàsic del material.

c. Reflexió

S'utilitza per identificar una pregunta oberta que faci pensar sobre el contingut (aquest recurs només està disponible a la plantilla C3a: *home multisite + sites* amb tipologia de recursos).

Elements transversals

a. Citació

Citació literal d'un text d'un autor que volem destacar. Hi ha de constar la font (nom de l'autor, referència bibliogràfica, etc.).

b. Codi

Part de codi executable (o pseudocodi) que vulguem incloure en el material.

c. Figures: esquemes, imatges, il·lustracions, gràfics i taules

Els gràfics i imatges i les taules poden anar inserits directament en el text, però a més s'han de lliurar en un fitxer a part. Cada gràfic i cada imatge han de portar una numeració i un peu que n'identifiqui el contingut i s'ha d'indicar clarament la seva posició dins del text.

En cas que les imatges utilitzades tinguin *copyright*, és responsabilitat única de l'autor obtenir el permís pertinent. Com a norma general, no podem utilitzar imatges agafades d'internet, per motius legals, excepte en el cas de logotips o imatges d'ús públic. Es poden fer servir de model de referència, però, en tot cas,

és important que ens aclariu quin concepte voleu il·lustrar o amb quina idea suggeriu una figura per poder trobar alternatives.

Es recomana la inserció d'imatges o gràfics per facilitar la lectura i dinamitzar l'aspecte del material, però no s'han de fer servir imatges que no aportin informació addicional al contingut escrit. Han de ser necessàries i han d'estar justificades en l'explicació.

Com a norma general, s'han d'incloure les taules amb les dades picades, no en format d'imatge.

d. Vídeos

Els autors poden incorporar vídeos al material en els supòsits següents:

- Quan siguin vídeos sotmesos a llicències de difusió en accés obert que permetin aquell ús concret.
- Quan siguin vídeos sotmesos a drets d'autor, havent demanat als titulars dels drets l'autorització corresponent per a l'ús concret.
- Quan el vídeo es faci servir com a citació o per fer-ne una anàlisi, un comentari o un judici crític (excepte citació).

3. Estil

Mireu de fer servir un estil directe que motivi l'estudiant, sense perdre el registre adequat al material universitari. Com a punt de referència, podeu seguir les indicacions generals següents sobre l'estil:

a. La implicació de l'autor per captar l'atenció de l'estudiant es fa per mitjà de la primera persona del plural:

exposarem, veurem, hem vist

b. El tractament dels estudiants és de vosaltres (segona persona del plural):

comproveu, recordeu, consulteu

c. Els paràgrafs no han de ser gaire llargs (quinze línies com a màxim).

d. No es poden fer referències ni posar enllaços a altres materials de l'assignatura, ja que han de poder funcionar de manera independent.

- e. S'ha d'equilibrar el volum dels apartats mentre sigui possible (per exemple, intentem evitar que un apartat tingui una pàgina i un altre en tingui deu).
- f. S'ha de comprovar que totes les referències que se citen en el text consten en la bibliografia del mòdul.
- g. Cal parar atenció a l'excés de **negretes**, **cursives** i **cometes dobles**:
- i La negreta es reserva per a **paraules clau** en un paràgraf. No s'ha d'utilitzar massivament: si un paràgraf està tot en negreta, potser és que es tracta d'un text clau.
 - ii La cursiva es reserva per a les **paraules en altres idiomes** diferents de l'idioma del cos de l'obra i per als conceptes (el metallenguatge).
 - iii Les cometes dobles es reserven per a les **citacions**.

4. Diversitat i gènere

És necessari que els continguts que apareguin en el *site* de tipus contingut, ja siguin en forma textual, gràfica o audiovisual, siguin respectuosos amb la igualtat i la dignitat, i garanteixin la presència de la diversitat de la nostra societat. Això implica fer servir un llenguatge respectuós amb les persones, intentant evitar l'ús de termes o expressions que puguin contribuir a marginar determinats grups socials.

A l'hora de triar exemples cal reproduir situacions quotidianes amb una representació equitativa dels sexes; procurem no difondre missatges que fomentin estereotips, tret dels casos en què l'exemple vulgui, precisament, posar en evidència una situació discriminatòria.

De la mateixa manera, les imatges o recursos visuals proporcionats (fotografies, vídeos i il·lustracions) han de garantir un equilibri en la representativitat quant a sexe, cultura, religió, raça, etc. amb el mateix nivell de jerarquia.

En les referències bibliogràfiques s'ha de tendir a donar la mateixa visibilitat a dones i homes. És convenient desenvolupar el nom en comptes de posar-hi només la inicial. Per exemple:

Cortés, Josepa; Pons, Vicent (1993). «La biblioteca jurídica de Jaume d'Eixarc (1479)». *Saitabi* (XLIII, pàg. 181-194)

En el web del Servei Lingüístic de la UOC trobareu recomanacions bàsiques per fer un ús no sexista dels continguts que redacteu.

5. Presentació dels originals

Els originals s'han de lliurar en forma de fitxer .doc. L'extensió dels originals ha de ser adequada a l'encàrrec rebut, amb una extensió entre 10 i 50 pàgines per a cada *site*. Es consideren pàgines de 270 paraules o bé de 2.100 caràcters inclosos els espais. Una altra referència pel que fa a l'extensió del text és utilitzar la mida de pàgina estàndard DIN A4, amb un interlineat d'1,5 i els tipus de lletra Verdana, cos 10, o Arial, cos 12.

A l'hora d'establir els requisits mínims de presentació, convé distingir entre recursos d'aprenentatge de nova creació i revisions de *sites* existents (actualitzacions, fes d'errates, etc.).

5.1. *Site* de nova creació

a. Considerem que no cal fer servir cap plantilla específica per crear un nou recurs no multiformat, perquè l'autor ha de pensar en el contingut i no pas en el format o en la disposició final del text, ja que en cada sortida es resol de manera diferent. Per identificar els diferents recursos didàctics, es recomana emprar marques delimitadores del tipus «[Inici text clau] / [Final text clau]» o qualsevol altre sistema entenedor i sense ambigüitats.

b. Demanem preferentment originals escrits en Word o equivalent, per exemple OpenOffice.

c. Les figures poden estar incrustades en el text (en el Word) o es poden presentar a part referenciades convenientment.

d. Demanem que al principi de cada original s'indiqui el nom de l'autor o autors.

e. Si hi ha fórmules, han d'estar editades preferentment en MathType. Alternativament, es pot emprar l'editor de fórmules del Word. Les fórmules no es poden incorporar mai com a imatges, ni fer amb altres aplicacions que no permetin l'exportació a MML ni escriure a mà, ja que s'haurien de reescriure i això faria augmentar el marge d'error.

f. És millor presentar les instruccions, els comentaris o les notes generals per als editors en un document a part.

El format final d'un material no multiformat serà WEB; es pot demanar un PDF semiautomàtic a partir de la CSS d'impressió.

5.2. Revisions de *sites* de tipus contingut ja existents

El primer que cal plantejar-se és quin és el grau d'actualització que es farà del recurs existent. Si és una fe d'errates amb molt poques esmenes, la manera com es presentin els originals tindrà molta menys incidència que si és una actualització de continguts complexa.

Demaneu que les esmenes s'indiquin prenent com a base de referència la darrera versió del PDF (si existeix). És important assegurar-se que es treballa amb la darrera versió existent.

Recomanem fer esmenes en els PDF fent servir les eines que proporciona Acrobat (*Insereix, Substitueix, Comenta*). Les indicacions, notes i esmenes molt breus es poden fer directament en el PDF; els canvis de frases, paràgrafs i continguts més extensos s'han de fer sempre en documents a part, referenciats com a «text 1», «text 2», per exemple. Qualsevol altre mètode que resulti entenedor i coherent pot ser vàlid. És important, sobretot, que no hi hagi ambigüitat o contradiccions.

En revisions amb poques esmenes, també és pràctic fer un document amb la llista de les esmenes referenciades (com una fe d'errates): per pàgina (URL), per apartat, etc.

Si s'han de fer revisions de recursos en més d'un idioma, n'hi ha prou que es presentin les actualitzacions i les esmenes en una de les versions. Els editors les traspassaran a les altres versions segons convingui.

Les actualitzacions sempre s'han de fer sobre els documents finals de l'última versió, mai sobre els originals ni sobre cap versió intermèdia. Si l'autor vol treballar sobre un Word i decideix convertir la darrera versió del recurs a aquest format (és a dir, passar de PDF a Word o copiar el text directament del web), és imprescindible que els canvis quedin marcats en el text (per exemple, activant el control de canvis).

Quan es passa el PDF final a Word, de vegades el format i les imatges del document resultant queden alterats respecte del PDF de partida, però no cal que els autors ho corregeixin.

En revisions molt complexes, per valorar casos concrets o sempre que es consideri oportú, recomanem consultar els dubtes amb el referent de la Biblioteca.